

Kreácia Kratochvílna

OD LUCIE

DO VIANOC

Kreácia Kratochvílna

OD LUCIE DO VIANOC

Copyright:

Autor: Kreácia Kratochvílna

Vydal: Martin Koláček – E-knihy jedou

2015

ISBN:

978-80-7512-167-7 (ePub)

978-80-7512-168-4 (mobipocket)

978-80-7512-169-1 (pdf)

KAPITOLA PRVÁ: CHERCHEZ LA FEMME

Viete, ako to chodí. Máte nohy vyložené na stole, v ruke fľašu kvalitnej whisky, keď sa zrazu vo dverách objaví nádherná žena, ktorá si nevie dať rady bez vašich služieb. A kým svoju prácu dokončíte, možno medzi vami preskočí povestná iskra.

Takto som si už v puberte predstavoval prácu súkromného očka. Bohužiaľ, s postupujúcim vekom sa moje ilúzie rozpadávali na malé črepinky. V mladíckej eufórii som sa dal do služieb polície, ale celý život som strávil za písacím strojom, neskôr počítačom v kancelárii. Namiesto akčných naháňačiek zločincov som spisoval zoznamy odcudzených predmetov a hlásenia o prepadnutiach stareniiek. Keď sa mi v chladničke so železnou pravidelnosťou objavovali rovnaké potraviny – ak vôbec – a v kúpeľni som sa v zanesenom zrkadle horko-tažko videl, dospel som k názoru, že je načase niečo urobiť so svojím životom. Tak som sa oženil.

Ľudka bola vždy výbornou manželkou a matkou. Práca v jej malom miestnom obchodíku ju zásobovala stále novými, „zaručene pravdivými“ informáciami o okolí, takže sa často o krádežiach dozvedela skôr ako ja. Po večeroch sme si porovnávali zistenia a občas sme boli spoločne prínosom pre políciu v našom malebnom Madenove.

Roky plynuli a naša jediná dcéra dospelá. Na to sme boli psychicky pripravení, ale nie na to, že sa zamiluje do cudzích krajín a táto láska nám ju odvedie do Emirátov. Vidáme ju len raz do roka, keď jej letecká spoločnosť dá voľno a preplatí letenku domov. Vždy spiatočnú. Zostali sme s Ľudkou sami.

Chvíľu sme sa utápali v depresii päťdesiatnikov. Tá chvíľa trvala asi pol roka. Obaja sme síce mali aspoň svoju prácu, ale už to nebolo ono. Skončila sa rodičovská éra, nastalo obdobie prázdna a dní iba prežitých, nie prežívaných. Ľudka budila dojem, že už dlho nevydrží a bude sa musieť zveriť do rúk odborníkov na duševné zdravie. O čo väčšie bolo moje prekvapenie, keď jedného dňa prišla z práce domov, buchla do stola a povedala: „A dost!“ Ale ešte prekvapivejší bol jej návrh.

„Karolko, takto to ďalej nejde. Práve mi jedna fíflena s opuchnutou papuľou v obchode vyhodila na oči, že som stará, strhaná, a ona nemá chuť nakupovať v prítomnosti takejto obsluhy.“

„A čo chceš robiť? Zakázať jej vstup? Zavrieť obchod? Z môjho platu nevyžijeme a kto ťa tak rýchlo zamestná v tvojom veku? Nie, aby si sa urazila, nemyslím to zle, ale vieš, aký je trend. Vysoká, mladá, blond, hlboký výstrih, tá opuchnutá papuľa... Nechceš to radšej predýchať?“

„Nie! Začneme žiť odznova. Netreba sa báť. Julka Samková mi dala prečítať výborný článok o ľuďoch, ktorí sa nevzdali do poslednej minúty a na staré kolená dokonca zarobili rozprávkový majetok. Ty si predsa vždy chcel mať vlastnú detektívnu kanceláriu...“

„To nemyslíš vážne?! Nevyťahuj teraz moje pubertálne sny. To ťa tá ženská až tak našťvala?“

„Neskáč mi do reči. Nie sme ešte tak starí, aby sme sa už len zatvárali v byte a kupovali si rožky s mliekom. Fúka nový vietor, napnime plachty!“

Vypleštil som na ňu oči a neveril vlastným ušiam. Čo sa stalo s mojou malou milou ženuškou? Čím ich to tie časopisy pre ženy krmia? Kam sa podelo staré dobré literárne okienko?

Po počiatočnom šoku som začal uvažovať reálne: „A ako si to vlastne celé predstavuješ?“

„Je to jednoduché. Nasporené peniaze investujeme do prenájmu alebo kúpy kancelárskych priestorov. Uvidíme podľa ponuky. Potom vyrobíme letáčky, ktoré roznesiem po celom meste aj blízkom okolí. Zopár nechám v obchode vedľa pokladne. Nieкто bude potrebovať naše služby, my sa osvedčíme a neskôr nás už povest' bude predchádzať, ako sa hovorí.“

„Po prvé, Ľudmilka, aké nasporené peniaze my máme? Po druhé, hneď na začiatku narazíme na byrokraciu ako hrom. Po tretie, nikde nie je napísané, že sa hneď osvedčíme. Po štvrté,...“

„Nebud' taký pesimista. Peniaze máme. Šetrila som na pomníky, ale nemám viac chuť myslieť na smrť. Začínam žiť! Všetko potrebné ti vybavím skôr, než sa nazdáš. Možno ešte nejaký čas budeš musieť vydržať v tej zaprdenej kancelárii, ale keď sa ti rozbehne vlastný biznis, ako sa dnes hovorí, budeš sám sebe pánom. A mohol by si poprosiť o radu toho tvojho bratranca, tiež je policajt, nie?“

„Ferčiho nebudem otravovať. Určite by pomohol, ale ja by som mal zlý pocit. Ved' by som mu prakticky chcel konkurovať.“

„Nemaj obavy. On je na vraždách, ty si expert na krádeže. Budete sa obaja venovať úplne iným veciam. A keby došlo k najhoršiemu, prečo hneď hovoriť o konkurencii? Kooperácia, môj milý, kooperácia.“

Ľudka pomaly búrala múr mojich obáv. Keď sme si večer ľahli, ovládli ma emócie a začal som si ako kedysi predstavovať, aké by to bolo, mať vlastnú

kanceláriu, vyložené nohy, v ruke whisky... Ale čo s Ľudkou? Až teraz mi došlo, že sa na tomto dobrodružstve chce podieľať tiež. Škrt cez rozpočet. Žiadna femme fatale vo dverách.

Ráno som sa zobudil s čerstvým pohľadom na svet a včerajšia diskusia sa mi zdala byť veľmi vzdialená, priam neskutočná. Ľudka už nebola v posteli, možno chystá raňajky. V kuchyni naozaj bolo pripravených zopár plátkov syra s chlebom a čajom, ale aj akási fúria s telefónom v ruke.

„Práve som z teba urobila maróda. Ideme navštíviť príslušné úrady a potom poprosím doktora Gajdošíka, aby ti napísal neschopenku. Aspoň na týždeň. Myslíš, že to zatiaľ stihneš obehať?“

Dve minúty som ticho zísal na chlieb. Potom som konečne zo seba vydal súvislú vetu: „Ty dnes nejdeš do práce?“

„Vyvesila som na dvere oznam, že obchod je dnes mimoriadne zatvorený. Až do druhej. Viem, že by si bezo mňa nikam nešiel.“

A tak sme šli. Moja týždňová maródka zjavne nebola dostatočne dlhým časom pre madenovských úradníkov, pretože celý proces vybavovania potrebných papierov trval hrozne dlho. Neraz som to chcel vzdať, ale v tých chvíľach som ucítil bolesť v lýtku, prejav Ľudkinho povzbudzovania. Niekoľko týždňov po našom prvom rozhovore o súkromnom podnikaní sa ma zmocnil zvláštny pocit, že mi vlastná manželka kradne môj sen. Ale ona mala tú obdivuhodne krásnu vlastnosť žien, ktorou ma dokázala presvedčiť, že za všetko môžem ja a moja túžba osamostatniť sa.

Keď som mal konečne v rukách živnostenský list, licenciu a o niečo ľahšiu peňaženku, cítil som, že prvá kríza je zažehnaná. Namiesto slávnostného obeda ma Ľudka pozvala zhodnotiť priestory, ktoré pre moj-... našu firmu vybrala. Čakal som šampanské, červenú pásku, presklené steny, výhľad na celé mesto. Za dverami sa však skrývala miestnosť s rozlohou asi dvadsať metrov štvorcových, jedno plastové okno a vidieť bolo akurát ošarpanú budovu oproti.

„Nevyzerá to vábne, ale je okamžite k dispozícii. Za dobrú cenu. Ponúkajú teraz tieto priestory lacno, lebo všetky väčšie firmy sa sťahujú bližšie k centru. Anežka Šípošová hovorila.“

„Ani sa im nedivím.“

„Z teba vážne srší nadšenie,“ sklamane poznamenala manželka, „ale čo by si chcel? Sem dáme stôl s telefónom, nejaké stoličky, k stene postavíme zopár skriniek. Ako tvoja sekretárka si ani nenárokujem na vlastnú kanceláriu, vidíš!“

„Vidím! Ale čakal som pohostinnejšie priestory. Mäkké kreslá, lákavý vzhľad, niečo, čo by vzbudzovalo v ľuďoch dôveru.“

„Dôvera nestojí ani nepadá na kreslách. Začína sa s málom.“

Hawk. Dohovorila.

Prechádzali sme druhou krízou. Skončila v momente, keď som prvý raz hľadel na kompletne zariadenú miestnosť. Musím priznať, že nevyzerala najhoršie. Ale len čo som vyšiel von z dvier, vkročil som do krízy tretej.

„Čo myslíš, Karolko, kam dám tú tabuľku? Priamo na dvere alebo vedľa na stenu? Myslím, že teraz ich dávajú skôr na stenu.“

Ľudka držala v rukách čosi veľmi podobné vývesnému štítu. Na ňom nebolo ani len moje meno, iba nápis ENIGMA, detektívne služby, a pod ním telefónne číslo do kancelárie. Náhle som si uvedomil, že o názve firmy sme sa vôbec nebavili. Bral som za samozrejmú, že to bude niečo neutrálne typu Dobiš a Dobišová alebo D+D, keď už sa nedalo vyhnúť manželkinej spoluúčasti. Ale teraz som hľadel na Ľudkin výtvar a ponorený až po uši v manželsko-podnikateľskej kríze som sa začal strašne hanbiť.

Apelujem na mladých mužov, aby sa nezverovali svojej prvej láske s tajnými snami, akokoľvek romantické by sa im to mohlo javiť. Ak už neudržia jazyk a ego na uzde, rozhodne by si dotyčnú dievčinu nemali brať za manželku. Z ich sna sa rokmi stane nočná mora. Tvrdenie platné pre oba prípady – ambície i manželky. Ved' viete, ako to chodí.

«««« »»»»

Jeden by si myslel, že naše Madenovo je malebné mestečko bez zločinu. Keď sa ale zamyslia dvaja, už to taká idylka nie je. Madenovo je mesto ako každé iné, žiadalo by sa povedať. Ani malé, ani veľké. Určite nepatrí medzi trpaslíkov, no s Prahou sa porovnávať nemôže. O iných mestách neviem, lebo na rozdiel od našej dcéry sme my s Ľudkou boli najďalej v Karlových Varoch. Na svadobnej ceste. Teraz sa tam promenávajú už len bohatí a slávni, že vraj počas filmového festivalu. Aspoň tak Julka Samková vyčítala v časopise. No naša Slávka hovorila, že v Amerike sú aj také mestá, čo im začiatok a koniec ani z lietadla nevidno. To si neviem úplne predstaviť. U nás stačí zájsť vlakom do tretej dediny a máte mesto ako na dlani. Upokojuje ma vedomie, že sa voľným okom dá obsiahnuť celý náš svet, náš madenovský mikrosvet. Vtedy aj problémy, aj zločiny strácajú na rozmeroch.

Madenovo leží v údolí. Nie sme žiadna horská vieska, okolo nás sa týčia nízke kopčeky a čo je za kopcami, to väčšina z nás po celý život nezistí. Žijeme si ako v bavlnke. Málokomu sa chce z bavlnky do nepohodlia, aby si rozšíril obzory. Ved' viete, ako to chodí. Iba z jednej strany, smerom k hlavnému mestu, sa ťahajú lány obilných polí. Za pekného počasia, nie zriedkavého počas celého

roka, vidno d'aleko-prad'aleko, ale metropolu som jakživ nezahliadol. Na to treba predsa len ten vlak. Kto by však zbytočne hľadel do diaľav, keď aj blízke okolie skytá pekné scenérie. Svahy na severe mesta sú pokryté záhradami a vinicami, urodí sa nám toho hojne vďaka slniečku, čo ohrieva obývanú aj vyššie položenú neobývanú časť kopca. Tam už narazíte aj na skaly, jaskyne a divú zver. Divá zver v ľudskej koži si postavila vily na severozápadných kopcoch, tlačia sa tam na seba ako dubáky po daždi, len aby si dokázali, kto má na to postaviť si väčší bazén či o poschodie viac. Nedajte sa zmýliť, tí praví zbohatlíci žijú na opačnom konci mesta. Pozná sa to podľa toho, že ich domy obkolesujú áre záhrad či zelene. Nemuseli sa uspokojiť s predraženým slížikom pozemku len pre imidž, mohli si dopriať voľnosť. Myslím, že jeden z nich nedávno začal chovať kone, k veľkej nevôli najbližších susedov.

My s Ľudkou vlastnime 2+1 v okrajovej štvrti, ona navyše svoj obchodík so zmiešaným tovarom na prízemí menšieho nákupného strediska a teraz nám pribudla do portfólia tá nevábna škatuľa s výhľadom na opádavajúcu omietku a smiešnym názvom na dverách. Ani zastreliť sa zo zúfalstva nešlo, lebo peniaze na pomníček padli a toľko sebaúcty som mal, aby som sa nenechal zahádzať hlinou niekde pri múre.

Prvé týždne sme prežívali systémom z ruky do úst. Nevieam, či to bola skôr hanba alebo výčitky svedomia, čo mi bránili vrátiť sa do služieb madenovskej polície. Policajný dôchodok som poberal už dávnejšie, ale chýbalo by mi to ťukanie do klávesnice, nuž som ako mnoho iných zostal. Avšak teraz, s Enigmou na krku, som bol zrazu podnikateľ, nie pracujúci dôchodca. Podnikateľ bez úspechu, bez zákazníkov, bez dobrého mena, bez nádeje. Nedokázal som sa chlapcom v uniformách pozrieť do očí. Nikto sa mi nesmiel, čo bolo horšie, oni so mnou súcitili. Aspoň tak som to vnímal. Pre niekoho som bol blázon s vierou, že ako súkromník zarobím majland, pre iných blázon pod papučou, pre väčšinu blázon, čo chce spasiť svet a zbaviť ho zla. A bláznom sa nik nesmeje, bláznov ľutujú.

Na tomto mieste by sa patrilo povedať pár slov o našom policajnom zbore. Ako rodič chápem, že nedostatky vlastných detí prehliadame, chránime ich a obhajujeme, aj keď povystrájali lapajstvá. Rovnaký vzťah som mal k inštitúcii, kde som prežil väčšinu života. Neznamená to však, že som nevidel úpadok. Z malého regionálneho zastupiteľstva sme sa rozrástli, pribudlo zopár oddelení, no oveľa viac prešľapov. Viete, ako to chodí. Bavlnka je bavlnka. Dámy z administrácie trávili viac času pri káve a diskusii o páľčivých problémoch mesta a jeho obyvateľov, ktoré sa nikdy nedostanú do oficiálnych záznamov, takže lehoty sa nám naťahovali a naťahovali a nespokojní občania stáli fronty aj na kolký. Dopraváci zistili, že s ešpézetkami sa dá podnikáť za štátne, drobných krádeží pribúdalo, no nebolo toho, kto by vypočul aspoň jedného svedka – či vôbec našiel svedka –, jedna znásilnená slečna odmietla vypovedať po tom, čo hneď prvá otázka službukonajúceho policajta znela „Akým spôsobom ste páchatel'a k činu vyprovokovali?“, a vražd tu bolo sťa šafránu. Preto poslali Ferčiho. Ferči bol môj bratranec z druhého kolena, kedysi macher na vraždy, dnes vekom a prácou zničený šesťdesiatnik. Poslali ho k nám, lebo nikomu inému sa nechcelo a jemu sa zase nechcelo sedieť doma. Jediní skúsení

vražďári boli vlastne len Ferči a nejaké ucho, čo snád' mŕtvolu videlo iba v televízii. Vrchnosť nepovažovala za potrebné držať tu viac kvalifikovaných ľudí, Ferči nepovažoval za potrebné s kýmkoľvek sa na staré kolená hádať a to ucho nepovažovalo za potrebné nič. Vitajte v Madenove. Dielo skazy bolo dokonané príchodom mladej krvi. Len čo sa rozkrítklo, že práca u madenovskej polície je permanentný fajront, začali sa nám sem hrnúť nabúchaní mladíci s príliš horúcou hlavou, nevybitou energiou a nedostatočne vyvinutým zmyslom pre povinnosť. Začali nám nové časy. Približne v tom čase došlo aj k najväčšej ujme na našej povesti.

Začali miznúť autá, povykrádalo sa pár bytov. Starší ľudia prišli o celoživotné úspory, mladé páry o vysnívanú elektroniku. Najprv som každý prípad považoval za ojedinelý, no ako som tak zapisoval jedno hlásenie za druhým, nachádzal som podozrivé okolnosti. Upozornil som síce nadriadeného, no všetky moje pozorovania zamietol pod koberec. Vraj mám po rokoch s hlavou v papieroch príliš bujnú fantáziu. Rozbehol som malé súkromné pátranie. Niektorí museli páchatelom dávať tipy, museli mať prvotriedne vybavenie a odbyt kradnutých vecí. Celé to bolo príliš prepracované, aby sa mohlo jednať len o partiu výrastkov. Lenže doteraz sa v Madenove nič podobné neudialo v takom rozsahu. Odkiaľ nám sem zavial vietor organizovaného zločinu?

Ani jedna krádež nebola vyriešená. Nedostatok dôkazov, žiadni svedkovia. Príliš podozrivé, aj pri menšej dávke fantázie. Raz po práci som zašiel s Ferčim na jedno čapované. Nedalo mi to, zveril som sa mu. Hodnú chvíľu sa okúňal, zahováral, až napokon z neho vyliezlo: „Ale sme dopadli, Karči, čo?“

„O čom to hovoríš?“

„O dvoch spravodlivých v nespravodlivom svete.“

Stále som nechápal.

„Prečo myslíš, že ma sem prevelili? Niekomu som nepasoval. Vraj si cenia moje skúsenosti a vážia si ma ako profesionála, ale v mojom veku už bude lepšie doslúžiť v tichu malého mesta. V mojom veku som mal dosť rozumu prijať ich ponuku a nehrať sa na hrdinu. Nehraj sa na neho ani ty.“

No, Ferči je občas divný, ale že by začal holdovať filozofii?

„Čo zmôžeš sám proti tolkej presile? Tie tvoje krádeže – už aj vrabce na streche si čvirikajú, aká je to blamáž. Ďuri Petráš, poznáš ho? Ten závozník. Raz trčali s kamiónom niekde pri hraniciach, musel sa ísť v noci vyšťať a čo nevidí? Nášho Rastíka zo šenku, s dodávkou plnou plazmových televízorov. Okolo neho zopár tých našich steroidových kolegov a partia počerných mužíkov. Medzi nimi roličky bankoviek. Spočítal si dva a dva, držal hubu a krok, ale fámy sa šíria rýchlo. Na nikoho neukázal prstom, len občas utrúsil slovíčko a Madenovčania si rýchlo domysleli, ako to celé bolo. A ty chceš do toho vrtať a vyšetrovať? U vás na oddelení nie je záujem vyšetriť nič. Tak buď ako Petráš, drž hubu a krok.“

Svedomie sa vo mne búrilo, kopalo a vrieskalo ako hysterické decko, dokonca ma to ťahalo za Petrášom, aby som z neho vytĺkol svedeckú výpoveď. Ľudka však zo mňa v záujme mojej bezpečnosti vytĺkla to svedomie. „Jasné, že som o tom už dávno vedela, Anežke sa to donieslo, ale mala som ti niečo hovoriť?“

„Myslel som, že si dôverujeme a hovoríme všetko!“ snažil som sa zahrať na citlivú strunu manželstva.

„Veď práve! Presne som vedela, ako by si sa zachoval,“ zakontrovala. „Myslíš, že si chcem nájsť bombu v obchode? Alebo výhražné dopisy?“

Zmocnil sa ma nepríjemný pocit, že jej už tak veľmi nešlo o moju bezpečnosť.

„Časy sa zmenili, dnes už nemôžeš veriť nikomu. Ľudia sa zmierili s tým, čo sa stalo, ale poviem ti, dávajú si teraz riadneho majzla na každého policajta. Anežka už odmieta používať aj kreditku v hypermarketoch, hovorí, že z toho čierneho prúžku o nás vedia zistiť všetko.“

O dôveryhodnosti čiernych prúžkov som nevedel veľa, dôveryhodnosť polície sa stala už len oxymoronom. Zrazu mi niečo napadlo. „Ľudmilka, a čo ja? Veď ja tam pracujem, ako sa mám ľuďom dívať do očí?“

„Normálne. Ako doteraz. Všetci vedia, že nemáš kompetencie nič vyšetovať a že sme počestní občania, čo by sa v živote nezaplietli do takýchto podvodných podnikov.“ Nebolo pochýb o tom, že moja starostlivá manželka mi vyrobila alibi skôr, než som sa stihol dozvedieť o svojom previnení.

Tak trochu v ovzduší týchto stále doznievajúcich udalostí som začal podnikat' na poli spravodlivosti. Ani sme netušili, ako nám celá udalosť neskôr príde vhod, keď o mne Ľudka začala rozširovať, že moje sklamanie z nemohúcnosti napĺňať svoje pracovné poslanie ma priviedlo k rozhodnutiu pomáhať Madenovčanom na vlastnú päsť. Niekedy naozaj neviete, či máte byť ženským rečiam vd'ačný alebo nie. Veď viete, ako to býva. Miestni si moju pomoc vysvetlili po svojom. Začalo sa to krádežou peňaženky.

„Milá pani, to musíte nahlásiť na polícii, tam s vami spíšu zápisnicu a začnú po peňaženke pátrať,“ presviedčal som mne neznámu pani neurčitého veku medzi šesťdesiatkou a stovkou. Ľudovo povedané, nakadil som si do vlastného hniezda.

„Veď ste odtiaľ odišli, lebo sami kradnú, miesto aby krádeže vyšetřovali!“ oborila sa na mňa ľudská relikvia.

„Karolko, ty by si tuto susedke nemohol pomôcť?“ začala ma masírovať manželka. Akej susedke? V živote som túto pani nevidel. „Je to moja pravidelná zákazníčka, sľúbila som, že sa na to pozrieš...“

„Dobre, pani, že ste to vy,“ začal som, hoci som sám nevedel, čo tou frázou myslím, „kedy sa vám peňaženka stratila?“

„Dnes ráno. Išla som tuto k pani Ľudmilke, teda ako k vašej pani, kúpiť zopár prezervatívov a zrazu som zistila, že nemám čím zaplatiť.“

Peňaženka bola zabudnutá. Celý svet bol zabudnutý. Nič okolo mňa viac neexistovalo. Vesmír zaplnila len jedna desivá myšlienka – táto vetchá starana oddávajúca sa orgiám. Môj mozog ma vrátil späť do reality vo chvíli, keď mi prikázal znovu dýchať. „Čo ste to prišli kúpiť?“

„Prezervatívy, mladý pán. Taký mladý a nepoznáte? A tuto pani Ľudmilka je ešte k svetu, aj keď vo vašom veku – nič v zlom, pani Ľudmilka –, asi už takéto veci nepotrebuje.“

„No práve preto ma zaráža, že ich potrebujete vy. Nič v zlom.“

Karol Dobiš práve skončil ukrižovaný na stene konzumu, pribitý pohľadom Piláta v zvráskavenej ženskej verzii. „A čo si myslíte, že sem pošlem vnučku? Aby si celé Madenovo klebetilo o tom, že je to kurva?“

Trochu som sa strácal v rodinnej histórii. „Fešáka si našla na letnej brigáde. Velice dobre si pamätám, aké to bývalo za našich čias. Dievča sa nechá osprostíť a je z toho svadba cubi-dub, ale dnes už aj rozvod. Otec by z nej dušu vymlátil. Ved' som si syna zásadovo vychovala,“ mrkla na moju ženu. „Ale zase trochu toho ženského sprisahania, ako sa hovorí, nemôže byť na škodu. Keď ten môj si zobral za ženu také ohrablo, navariť navarí, ale iný osov z nej nie je. Komuže sa to chúd'a malé malo zdôveriť?“

„Takže sa zdôverilo vám?“

„Ale prd. Raz som ich vyčíhla na vlakovej stanici. Úplnou náhodou, samozrejme. Tak som si s dievčaťom pohovorila. Sľúbila mi, že rodine hanbu neurobí tým, že by zostala ťarchavá, tak som jej na oplátku prisľúbila zadovážiť materiál pre bezpečnú lásku, či ako sa tomu dnes hovorí.“

„Aha. Takže ľudia vám veria, že ten materiál kupujete pre vlastnú potrebu?“ Obávam sa, že v mojom hlase bolo sarkazmu trošku viac, než by sa na dámu jej veku patrilo použiť.

„No vidím, že na policajta toho o ľud'och veľa neviete.“

„On vlastne ani nie je skutočný policajt, ved' celý život presedel v kancelárii,“ tragicky zachraňovala moju povest' manželka. Ako som vravel, niekedy im vyjde z úst výrok, za ktorý by ste ich najradšej popravili a následne vyhlásili za sväté.

„Vráťme sa k materiálu,“ mierne som zvýšil hlas v zbytočnej snahe získať si autoritu uprostred ženského kolektívu v počte dva.

„Keď sa niekto pýta, poviem, že po odstrihnutí tej špičky je to výborný aplikátor cukrovej polevy na moje medovníčky.“

„Vieš, ako mi to od tej doby zvýšilo dopyt po pánskej ochrane?“ rozžiarila sa Ľudka.

„Nikom to teda veľmi nešlo a vrátili sa k starým dobrým mikroténovým sáčkom, vraj sa im tá guma strašne natáhuje a tá mazlavina dodáva nepríjemnú pachuť poleve, nuž som povedala 'moji zlatí, na to treba ten správny grif'. Tak skúšajú ďalej.“

„Už som začala objednávať aj čokoládovú a ovocnú príchuť, na tie toľko sťažností nemám. A vaša vnučka tiež minule pýtala tie čokoládové.“

Pretrel som si tvár oboma dlaňami. Tieto dve si zo mňa robia dobrý deň. „Tak ešte raz a pekne od začiatku. Čo ste to potrebovali z obchodu?“

„Ale ved' som vám práve povedala! Ochranu pre vnučku. Lenže vy sa tu furt točíte okolo slastných predstáv a nepočúvate ma! A moja peňaženka zatiaľ behá bohvie kde po svete.“

„Kedy ste prišli na to, že peňaženku nemáte?“

„Kristove ľavé oko, čo ste hluchý? Keď som išla platiť a nebolo čím.“

„Neberte mi tu meno božie nadarmo! Koľko bolo hodín a kedy ste predtým peňaženku videli naposledy?“

„No takto, mohlo byť aj jedenásť, to už ženy doma varia, nechcela som, aby ma videli.“

„A to zas prečo?“

Veľmi sa jej do odpovede nechcelo. „No viete, minule som sa tu v obchode preriekla, že v tomto teple sa mi ani vypekať nechce. Ako by som obhájila nákup aplikátorov?“

Ženská logika má vlastnú logiku, ktorú logicky nevysvetlíte. Začínal som byť čoraz brunátnejší, a teplom to nebolo. „Dobre, takže vy ste sa tuto s mojou ženou – prepáč, miláčik –, s mojou manželkou spikli proti zvyšku Madenova za účelom zisku z predaja ochranných prostriedkov a ochrany dobrej povesti, čo viedlo ku skutočnosti, že ste pomerne neskoro inkriminovaného dňa, to jest dnes, odhalili absenciu peňaženky, inak bežne sa vyskytujúcej vo vašom vlastníctve. Je tak?“

Naposledy sa na mňa tak zahl'adel kapor na Vianoce, keď neveril, že ten nôž hodlám na neho použiť. „Mladý pán, teraz trošku hovoríte ako náš pán prezident, velice tomu nerozumiem, ale asi dobre hovoríte.“

„A kedy ste ju držali v ruke naposledy?“

„No keď som naposledy platila.“

Zase tá ženská logika. Trpezlivosť, Karol, trpezlivosť, veď si si za tie roky manželstva zvykol. „Kedy ste platili naposledy? Myslím deň, hodinu a ak si spomeniete, aj miesto.“

„To bolo určite včera, bola som si na pošte zobrat' dôchodok.“

„Aha! A máme motív krádeže. Kto všetko vedel o tom, že včera vám vyplácali dôchodok?“

Klapka, kaprov výraz po druhé. „Všetci. Ja s tým nerobím tajnosti, kto už by sa na tú almužnu ulakomil?“

„No milá pani, ale tým sa nám okruh podozrivých nezúžil. Kam ste šli z pošty?“

„Ako vždy, do cukrárne. Keď príde dôchodok, ideme si dať s dievčatami z klubu krémeš.“

„Z akého klubu?“

„No predsa z klubu dôchodcov.“

Žeby si „dievčatá“ kradli navzájom dôchodky? Možno je jedna z nich kleptomanka. Vôbec som sa netešil na to, ako budem musieť obehávať madenovské babky a pozerat' im na prsty.

„Pamätáte si ešte niečo? Mali ste peňaženku pri odchode z cukrárne?“

„Samozrejme, že áno. Veď si pamätám, ako som ju podávala Marike, nech za mňa zaplatí, lebo mňa príroda zavolała inam. Potom mi ju vrátila, určite áno, lebo mi ešte vravela, aby som si ju schovala, kým nevyjdeme na ulicu, dnes sa totiž na vás vrhne bárs kto a vytrhne vám peniaze priamo z ruky. Tak som si ju hodila do kabelky... jéžišmáriasvatýjosef, už viem!“

„Viete, kto vám ju ukradol?“

„Ale prd, viem, kde je tá peňaženka. Viete, keď ideme do cukrárne, tak sa s dievčatami vyfintíme, veď nikdy neviete, kde vás môže šťastie stretnúť.“

V duchu som ľutoval toho chudáka, ktorý by bol stelesnením šťastia pre túto suchú slivku. Nenadarmo sa sušené slivky zalievajú tými tekutými.

„No a aj kabelu vezmem vtedy lepšiu. Tam zostali peniaze, ráno som zobrala sem do obchodu iba takúto starú,“ a predstrčila mi pod nos naftalínom páchnuci kus látky na retiazke.

Prípad vyriešený. Ludka vyrástla o pár centimetrov, ako sa pyšne naparovala. „Nehovorila som, že môj Karolko je výborný detektív?“

„Veru, veru, myslí mu to, to sa musí uznať,“ chválila ma obeť neexistujúceho zločinu.

A takýchto obyvateľov má naše Madenovo. Tu som si mal na staré kolená plniť sen o súkromnom detektívovi. Pohyblivé piesky zúfalstva ma zase o niečo viac pohltili. Ľudka mala vysunuté pracovisko u seba v obchode a dohadzovala mi kšefty podobného razenia. Obvykle sa platilo v naturáliách. Po nájdení peňaženky sa u nás na stole v kuchyni jedného dňa objavila misa plná medovníkov s krásnym cukrovým zdobením. Neprijemné asociácie mi nedovolili venovať sa ich bezstarostnej konzumácii. Inokedy to boli vajíčka, med, domáci chlieb, kozie mlieko a syr, bio jahody (tak mi povedala Ľudka, no doteraz presne neviem, čo za druh to je) a raz sa mi niekto pokúšal nanútiť sadu ružovej keramiky. Jediným šťastím bolo, že Ľudke sa nehodila do vitríny. Vidiecky učiteľ a madenovský detektív jedno jest.

««« »»»

Poriadny chlap si po pretečení povestného pohára trpezlivosti buchne doma do stola, odmietne naďalej hľadať stratené mačky, zatúlané psy a deti, čo po škole neprišli domov, lebo si šli tajne zafajčiť s kamarátmi a trochu natiahli večierku. Poriadny chlap sa nedá obmäkčiť rečičkami o tom, že aj to je služba obyvateľstvu a budovanie firemnej dôveryhodnosti. Poriadny chlap nenechá nikoho šliapať po jeho sne. Poriadny chlap si urobí vo firme, v manželstve a v živote poriadok.

Ja som radšej zašiel s Ferčim na pivo. Ved' viete, ako to v manželstve chodí.

„Nejako sa mi vidí, že ti to tvoje podnikanie pridáva vrásky,“ nadhodil Ferči po druhom pive.

„Ále, že podnikanie,“ okúňal som sa, „ved' som skôr madenovské dievča pre všetko, čo sa necháva vyplácať v naturáliách.“ Na chvíľu som sa odmlčal. „Možno som urobil hlúposť, možno som sa do toho nemal nikdy púšťať. Ale keď Ľudka zahrála na veľmi citlivú strunu. Asi som bol príliš ješitný a nechal sa nachytať na hruškách. Ona sa chcela zabávať a sprostou na to využila mňa.“ Zarazil som sa a uprel svoje dve šokované oči na Ferčiho. „Presne tak to je! Že mi to skôr nedošlo. Ona ma využila. Sprostou ma využila!“

„A koho iného mala, ak nie vlastného muža, ha?“ pribil Ferči ďalší kliniec do mojej rakvy. Ihneď však zmenil tón, neviem, či po vlastnom uvážení, alebo ho presvedčil môj pohrebný výraz. „Karči, nehádz flintu do žita.“

„No že to hovoríš práve ty! Nebolo to len pár týždňov dozadu, čo si mi vtíkal do hlavy, že mám držať hubu a krok?“

„Presne tak. Drž hubu a krok aj teraz. Ale teraz je to v tvojom najlepšom záujme. Ľudmilka sa chce zabávať kvázi dobrodružným životom v malom meste a ty si si to odskákal. Ale pozri sa na to z inej strany. Každý začiatok je ťažký, no raz príde ten prelom a uvidíš, aký budeš rád, že si tú ošúchanú stoličku v kancelárii opustil.“

Nepresvedčil ma. „Ja ti neviem, ved' som ani poriadne nič nezarobil, ešte že nás živí obchod.“

„A ty sa cítiš blbo, lebo už nie si živiteľ rodiny, že?“

Trafil ďalší klinec po hlavičke. Ani som netušil, koľko klinčov sa do jednej rakvy dá zatĺcť. Chvíľu sme len tak ticho sedeli, pozerali na prázdne poháre, keď tu zrazu Ferči dostal chvályhodný nápad: „Dáme ešte jedno, na cestu.“

Keď naša cestovná zásoba energie dorazila, pozrel sa na mňa prekvapivo vážne, skúmal, koľko ešte znesiem (promile aj pravdy), a spustil: „Vieš čo, ty starý blázon? Keď mi povedali, do čoho si sa to pustil, najprv som si chvíľu ťukal na čelo a čakal som, kedy skončíš v Kolčanoch v niektorom z tých ich krásnych secesných pavilónov. Potom som situáciu prehodnotil. Na oddelení ťa nič prevratné nečakalo. Dobre vieš, aké pomery zavládli. Anarchia v inštitučnom hábe. Mohol si odísť, len tak sedieť doma a sledovať televízne vedomostné súťaže. Alebo si nájsť zábavku. Či lepšie povedané, nechať ženu, nech ti ju nájde. Čo horšie sa ti môže stať, než že takto pomôžeš pár starenkám?“

„O to práve ide,“ rozohnil som sa, „že pomáham starenkám hľadať zatúlané vnúčatá a mačence! Ja som si to celé predstavoval inak...“ Neviem, či to bolo hladinou alkoholu, či úprimným vyznaním, no nahrnuli sa mi slzy do očí. Prečo si to nepriznať? Niečo vo mne prasklo a lavínu nešlo zastaviť. „To celé má na svedomí moja žena! Keby vkuse nežobronila, že sú to jej zákazníčky a nebolo by od nás pekné nechať ich na holičkách! Čo som ja Matka Tereza? Akú povest' si už len týmto vybudujem?“

„Len pokoj, pokoj,“ brzdil ma Ferči, „žiadna kaša sa neje taká horúca. Žiješ tu celý život, poznáš ľudí v Madenove. Sú zvláštni. Veľmi zvláštni. Ale nie sú zlí. A zaslúžia si viac, než im tie nezrelé gorily, čo k nám prišli robiť kariéru, môžu poskytnúť. Celkom som rád, že sa nájde niekto, na koho sa tie babky môžu obrátiť, keď sa im stratí mača. Ty nie?“

„No keď ťa to tak teší, rob zo seba debila ty!“ nezvládal som už udržať emócie nakrátko.

Ferči kývol na čašníčku, objednal dva poldecáky tvrdého, nalial do mňa jeden, potom aj ten druhý a pokračoval: „Karči, ide to tu od deviatich k piatim. Raz ťa budú potrebovať. Ľudia prestávajú veriť uniformám a keď príde do tuhého, nebude horšieho než nemať sa na koho obrátiť. Aj mne by si mohol helfnúť, možno...“

„Čo to trepeš? Do akého tuhého?“ bl'abotal som.

„Neviem, neviem, ale cítim v kostiach, že si nestúpil do úplného hovna. Nejakou tuším, že doba si pýtala alternatívu.“

Bol som taký osprostený teplom a chl'astom, že som ho vnímal len na pol ucha. V hlave sa mi vynáral len jeden obraz – Ľudmila klebetiaca s jej/mojimi zákazníkmi o nových príchutiach prezervatívov. Prišlo mi zle – ťažko povedať, či z tej predstavy alebo z alkoholu. Ferči ma podoprel, odvliekol von, nechal ma odľahčiť žalúdku, oprel ma o stenu a vrátil sa dnu zaplatiť. Uvažoval som, čo mi vlastne prekáža, keď ani mazák ako Ferči nevidí v mojej mizérii úplný koniec.

„Keby ma aspoň nechala na pokoji, keby mi do všetkého vkuse nekibicovala,“ zúfal som si podopretý bratrancom a podgurážený liehovinami. Ferči prikyvoval a nechával ma vyplakať sa na jeho ramene. „Keď bola Slávka malá, celkom príjemná žienka to bola, ale dcéra nám vyletela z hniezda a z Ľudky sa stala všetečná ženská, čo do všetkého pchá nos a všetkému najlepšie rozumie,“ sám seba som prekvapoval jasnou a úprimnou analýzou. Bez alkoholu by som na ňu nenašiel odvahu.

„To je bežný jav, vyskytujúci sa v drvivej väčšine manželstiev,“ chcel ma asi potešiť Ferči. Nevyšlo mu to, postrehol, no prilieval olej ďalej: „Celý život boli stredobodom vesmíru, myslím ženy. Najprv boli malé rozmazané princezné, potom sa o ne chlapčiská klbčili na diskotékach, svadba je vždy ich veľký deň, nie náš, no a ako matky sú takými bohyňami domácnosti. Dieťa ich potrebuje viac než otca. Ved' komu deti volajú prvému, aj keď odrastú? No a jedného dňa to skončí. Deti nevolajú, chlapi sa o ne nebijú, ani do tých svadobných šiat sa nezmestia a zrazu nevedia, kde je ich miesto.“ Ferči sa významne odmlčal, keby som jasnejšie vnímal, možno by som si všimol, ako sa mu rozsvietili očičká (tie teda pekne svietili aj mne...). „Nič sa ty neboj, Karči, zajtra tvoj problém vyriešime, dnes sa snaž nedostať veľkú porciu hubovej, keď prídeš v takomto stave domov.“

Ďakujem za upozornenie, hlavne keď pôvodca toho stavu bol on sám. Ale slová neboj a vyriešime ma na chvíľu ukolísali. Nech rieši on, keď si myslí, že moje útrapy majú ešte nejaké rozumné východisko.

Domov som dorazil tesne predtým, ako Ľudka zatvárala obchod, takže som sa zvalil do postele a dúfal, že si hodnú chvíľu moju prítomnosť nevšímne. Márne. Ved' viete, ako to chodí, keď dlhé roky zdieľate domácnosť s osobou, ktorá o vás vie viac než vy sám. Vyňuchala ma.

„No fuj, vylihuješ tu v smradľavom tričku z celého dňa, ťahá z teba a ani si sa neosprchoval! Kto si myslíš, že po tebe bude prať tie periny?“ príveto ma oslovila hneď medzi dverami. Vyhovoriť som sa na únavu z tepla. „No to určite! Keby si sa nenalieval bohviečím, teplo by ťa nezmohlo,“ zhodnotila na základe momentálnych vonkajších prejavov môj predchádzajúci program. „Ja sa môžem aj roztrhať, aby som mladému pánovi zohnala zákazník, a on

namiesto kancelárie vysedáva v krčme! Načo sa vôbec snažím? Kto to tu ocení? Čo by si vlastne bezo mňa mal? Tú zaprdenú škatuľu bez okien, kde si spisoval krádeže, čo aj tak nikto neriešil? A takú sľubnú kariéru si mal pred sebou! Stačilo sa len trochu snažiť...”

Litánie pokračovali ešte niekoľko minút, obsah sa príliš nemenil, aspoň kým som bol schopný a ochotný ho vnímať. Keď jej odpoveďou boli iba moje chrchlavé zvuky prechádzajúce do pochtivého chrápania, predpokladám, že sa pobrala do obývačky sledovať tie svoje večerné seriály. Pamätám si len, že zrazu bolo okolo mňa príjemné ticho, narušené iba jedinou myšlienkou, čo sa ešte odvážila behať mi po rozume: „Ako chce Ferči TOTO vyriešiť?!“

Po výdatnom spánku som sa zobudil do krásnej slnečnej soboty. Stále som smrdel, menej alkoholom, o to viac potom, čoho jednoduché riešenie som našiel v kúpeľni. V chladničke som objavil uvarené vajcia, šunku, chren aj chladené pivo. Asi moju ženu včerajší hnev prešiel. Ved' viete, ako to so ženami chodí.

Práve som prežúval posledné sústo, keď mi volal Ferči: „Kedy sa vidíme? Mám pre teba to sľúbené riešenie rodinného problému.“

Po prvé mi úplne vyfučalo z hlavy, že mi niečo sľúbil, po druhé aj po rozpomenutí sa som stále neveril, že to myslel vážne. Riešenie teda mal, a brilantné, až tak brilantné, že mi ním takmer vyrazil dych.

„Toto je Asta,“ slávnostne mi oznámil na terase krčmy. Vedľa neho poslušne sedel malý hnedý orech, chlpy mu trčali na všetky strany. Vyzeral ako mierne prerastený hrubosrstý jazvečík, čo práve prebehol umývarkou áut.

„Ferči, to je pes, nie riešenie.“

„Ale to sa mýliš! V oboch prípadoch. Ona je to totiž sučka, nie pes, a vyrieši všetky tvoje manželské patálie.“ Pohladel psa, teda suku po hlave a pokračoval: „Astička patrila mojim susedom, ale už boli príliš starí, aby sa o ňu postarali. Nikto so známym ju nechcel, nuž skončila v útulku, ale všetkým nám jej bolo ľúto. Je to dobrý strážca, trochu ostrá, ale iba na cudzích. Navyknutá bola strážiť si pánov, asi tušila, že by sa prípadnému zlodejovi neubránili. A byt jej nerobí problém. Priniesol som ti aj jej deku, nech má u vás niečo so známym pachom. Sused ju z nostalgie schovával doma, hrozne ho potešilo, že som Aste našiel nových pánov. On jej ten útulok veľmi neprospieval...”

„Brzdi, brzdi, brzdi! Akých nových pánov? Ja si toho psa nevezmem. Takéto rozhodnutia sa nedajú robiť bez predošlej konzultácie s majiteľom bytu, kam plánuješ to zviera nasťahovať.“

Ferčimu sa prepadli líca, rozšírili zreničky a prisahám, že ľútostivejší pohľad nemal ani vtedy pred tridsiatimi rokmi, keď nám ako mladým uchám došli na stanovačke peniaze aj slivovica.

„Karči, ty vidíš iba zvieru, ale Asta v tebe vidí domov!“ Orech sa na mňa díval spôsobom, ktorý silne konkuroval tomu bratrancovmu.

„Ja ti neviem. Vravil si, že je ostrá. Čo už s malým, naježeným, kúsavým psom budem robiť?“

„Práve preto som si myslel, že by si s Ľudmilkou mohli pasovať. Nechápeš? Bude ju mať namiesto detí či vnúčat. Cez deň jej môže ležať pri nohách v obchode, aspoň ani jednej nebude smutno, zvýši sa vám tržba, lebo každý sa bude obšmietať okolo toho rozkošného tvorčeka, myslím Asty, navyše poslúži ako dobrý strážca, a pes, ktorého vyťahneš z útulku, vie byť nesmierne vdáchný a oddaný, tomu ver. No a Ľudmilka bude mať o zábavu postarané, kým ty sa môžeš začať venovať svojej detektívnej práci,“ rozosmial sa a tľapkal ma po ramene. Mne až tak do smiechu nebolo. Pozrel som sa znovu na nášho nádejného budúceho podnájomníka. Malo to oči, malo to meno, hýbalo sa to a videlo to vo mne domov. Citové vydieranie zabralo.

Nikdy som si o psoch nevytvoril ustálený názor, no nevidelo sa mi, že by pobrali viac rozumu, než sa im do tých malých hlavičiek zmestí. Ved' viete, ako to chodí. Na našom madenovskom oddelení polície sme psovodov nemali, ale tuším, že učia tie svoje psy všetko ako hru. My ich oslavujeme dobre že nie sťa hrdinov a oni pritom iba vyňuchali svoju hračku. Odprisahal by som však, že Asta sa za tými vydieračskými očami odohrávalo oveľa viac, než dávala tušiť navonok. Chvíľu som ju pozoroval a všimol som si, že aj ona pozoruje mňa. Ruku by som dal do ohňa za to, že jej ten darebák Ferči dohovára, aby využila šancu a nestvrkla v útulku. Ostrá na cudzích? To určite! Tento chlupáč si ma prezeral s jasným zámerom zistiť, ku komu ho to idú nastáhovať. Kým tušila, že sa črtá možnosť vlastnej nadrozmernej budy 2+1, vody a stravy (niekedy aj teplej), nehovoriac o nadštandardných službách z kategórie škrabkanie, poslúchala Ferčiho známu radu držať hubu a krok. Len počkaj, ved' ja ti osladím ten pobyt kúpeľom a krásne voňavým šampónom!

Na druhej strane, ak mi toto čudo má držať Ľudku ďaleko od kancelárie a prípadných prípadov, mohli by sme aspoň uzatvoriť prímerie. Asta mi asi vyčítala myšlienky z očí. Zrazu len odvrátila hypnotizujúce oči a spokojne si cupkala vedľa Ferčiho.

Obchod sa hemžil miestnymi dôchodkyňami, s ktorými si moja žena vymieňala recepty na zaváraniny. Keď sme tam vpochodovali ako dvaja tankisti a pes, nevyhli sme sa preladeným rečičkám o tom, akí fešáci sme napriek veku (ja si myslím, že práve vďaka veku), aké to má Ľudmilka šťastie na poriadneho chlapa a že by sa tie dámy, ktorým naopak vek nehral do karát, rady zverili do odbornej starostlivosti profesionálov nášho razenia. Nevie, čo tou odbornou starostlivosťou mysleli, podľa mňa si nás zmýlili s urológmi, ale viete, ako to chodí, podaj prst a vezmú celú ruku. V tomto prípade bola tým prstom mierne zvrhľá lichôtku, ktorá sa zachytila na háčiku Ľudkinej podnikateľskej udice, a už aj im pchala do rúk tie naše smiešne enigmatické letáky.

„Dámy, teší nás vaša dôvera a pozornosť, ale momentálne sme tu pracovne,“ zahrnel obchodom Ferčiho hlas. Pracovne? Čo sa nám stratili tri balenia cukru? Alebo sardinky neprežili útok hladnej dôchodcovskej pirane?

„Prišli sme predstaviť tuná Ľudmilke nového člena Enigmy,“ a ukázal jej vôdzku, z ktorej vzdialeného konca už Asta lúdila ten svoj srdcervúci pohľad hladného imigranta. Prisahám, že určite vypustila z pľúc všetok vzduch, aby z nej tie rebrá lepšie trčali. Čakal som, kedy odpadne pre nedostatok kyslíka, ale držala sa statočne, beštia malá. Presladené rečičky zmenili adresáta aj obsah, Asta práve prechádzala niečím, čo sa dalo prirovnať babičkinmu štípaniu líčok k veľkej radosti vnúčatka. Iba Ľudka sa netvárila nadšene. Úplne som ju chápal a za normálnych okolností by som sa postavil na jej stranu, ale nezabúdaj som na účel tohto podniku.

„Vieš, tak som myslel, aby sme neboli stále sami...,“ spustil som nepresvedčivo, „a darovať niekomu domov je vlastne tiež záchrana života, alebo aspoň dobrý skutok.“

Ferči nevidel úspech operácie ružovo, kým som takto bl'abotal, nuž pritvrdil: „Ľudmilka, každá správna detektívna dvojica má psa. Bez psa ani detektív nemôže byť detektívom!“

Hlavou mi prebehli mená ako Sherlock Holmes a verný Watson, slečna Marplová, Hercules Poirot a jeho Hastings, Dempsey a Makepeacová, dokonca Mulder a Scullyová, ale psa nikde. Takže som bol úprimne v koncoch, keď Ľudka vyštekla (aké príhodné slovo!): „Napríklad?“

Nebo uprostred letného dňa sa zatiahlo presne nad metrom štvorcovým, kde som stál, a už-už som sa otáčal späť do krčmy, aj do útulku by som osobne s Astou zašiel, len aby bolo všetko za mnou a zabudnuté.

Ferči sa však zaskočiť nenechal. „Mach a Šebestová,“ vytiahol zbraň veľkého kalibru. Asta nebola viac jediná, kto vyval'oval oči. Šok trval asi päť sekúnd, pocity však aspoň minútu.

Ferči využil ticho na ďalšiu masáž materinského srdca: „Astička je výborný obranár, zloději nemajú proti nej šancu, zároveň je nežná a oddaná pánom. Potrebuje len trochu lásky a teplo domova a uvidíš, ako sa vám odvd'ací.“

Asta ani ja sme nedýchali. Pristihol som sa, ako som kopíroval jej pohľad, čím sa znásobilo emočné vydieranie a zvýšila šanca na úspech. Ošívala sa, to je pravda, teda moja žena, nie pes, napokon ale privolila. Na skúšku. Podľa mňa ju najviac nalomil ten firemný obraz dvoch bojovníkov za spravodlivosť s vycerenými psími zubami v závese.

Aste sme vyhradili jeden kút v kuchyni. Dostala vodu, Ľudka priniesla nejaké psie žrádlo z obchodu, na zem sme položili starý vankúš a prikryli ho Astinou dekou. Chlpáč nesmelo vrtel chvostom a díval sa na nás s výrazom *ja viem, že ste ma neočakávali, ale cením si vašu pohostinnosť a pokúsim sa nenarobiť veľa*

škody. Predstieraná skromnosť. Len čo prejde probačné obdobie, podľa mňa vycerí tie svoje zúbky. Ale v tom čase to nebude môj problém. Ja už budem mať vyložené nohy na stole, popíjať whisky a čakať na svoju femme fatale.

KAPITOLA DRUHÁ: SIETE

Zíde z očí, zíde z mysle. Prečo som sa ja hlupák nedržal overených rád? Naši predkovia dobre vedeli, ako riešiť problémy, ako liečiť choroby, ako vyčítať počasie z oblohy. Dnes na všetko máme internet. A nie vždy sa oplatí mu dôverovať. Tak som pohorel aj ja. Keby som dal na staré dobré múdra, nestvradol by som v Madenove. Ale nie, ja som uveril tomu, že ženy sú rady dobývané, a odst'ahoval som sa za ňou na druhý koniec sveta. Vlastne to bolo iba o sto kilometrov ďalej, ale pre človeka mojich ustálených zvykov aj takáto zmena predstavuje životný krok. Navyše to k ničomu dobrému nevedlo. Alebo že by predsa?

Môj život započal v malebnej vieske uprostred hôr. Chlapec z dediny, obklopený krásou prírody a čistotou ľudského srdca, nikdy nepoškrvený závisťou, zlobou či nebodaj zločinom. Doma sme si pomáhali, susedia nám boli ako rodina, nekradlo sa, ale dávalo. Do mesta sme schádzali párkrát do mesiaca, ak bolo treba vajíčka či múku, zaklopalo sa na vedľajšie dvere. To už dnes nie je v móde. S bratom sme chodievali na ryby, aj v zime, keď nám otec vysekal dieru do ľadu. V lete sme sa prehánali po stráňach, hľadali huby, pozorovali divú zver, zbierali lesné jahody a snívali o budúcnosti. Preklatie prišlo s pubertou. Bolo nám treba do školy chodiť, ale už do mesta, lebo u nás stredného učenia nebolo. Ach, aký nezabudnuteľný to bol pre mňa deň, keď sme s bratom prvý raz spoločne sadli do autobusu a nechali sa odviezť do školy. Brat bol o dva ročníky vyššie, ja som bol zelenáč, ale držal nado mnou ochrannú ruku. Učiť sme sa učili dobre, vedomí si toho, ako tvrdo museli naši rodičia pracovať, aby sa nám mohlo dostať vzdelania. No prišlo aj svetské pokušenie. Dievčatá. Môj brat už vtedy mával tajné schôdzky so svojou budúcou manželkou. Rúče dievča z vedľajšej dediny, pekná, vždy usmiata, pracovitá. Po strednej škole sa vzali, ostali u nás v horách a doteraz pomáhajú rodičom s naším statkom. Brat pobral rozumy zo sveta, farmu nám zmodernizoval a zdá sa, že sa dajú čoskoro na podnikanie vo veľkom.

Ja som mal k prírode tiež blízky vzťah, ale iného druhu. Rád som pozoroval motýle na lúke, počúval som spev vtákov hneď zrána, v oblakoch videl najrôznejšie stvorenia, kvety som rozpoznával podľa vône. Aj na statku som pomáhal, ale tvrdá robota sa mi nejavila ako najlepší spôsob trávenia môjho života. Na strednej škole som totiž objavil niečo, čoho sa mi dovtedy nedostávalo v dostatočnom množstve – čaro literatúry. V meste mali dokonca veľkú knižnicu, nie tak veľkú, v akej teraz pracujem, ale pre chlapca z hôr, čo naživo videl iba Bibliu v kostole, to bol skok do rajskej záhrady. Zrazu som mal prístup k toľkým príbehom, k toľkým osudom, k toľkým ponaučeniam, ku

ktorým som nemusel dospieť vlastnou nešťastnou skúsenosťou. Ani to však nestačilo. Kto dlho hľadá na nebesá, stráca kontakt so zemou. A keď sa vám jediným styčným bodom medzi realitou a snením stane žena, ani najmúdrejšia kniha vám nepomôže.

Volala sa Eliška. Svetlé vlásky si splietala do dvoch vrkočov, po chodbách školy pobehovala v skladanej sukni a chichotala sa s kamarátkami vždy, keď som okolo nich celý zrumenený prechádzal. Nikdy som sa neodvážil ju osloviť, no písal som jej zaľúbené básne. Tajne som ich kládol do jej lavice, no odpoveď neprišla žiadna. Teda vlastne jedna áno, no nie od vysnívanej Elišky. Jedného dňa moju báseň objavila profesorka slovenského jazyka skôr, ako sa k nej stihla dostať Eliška. Doteraz si kladiem otázku, či vôbec Elišku zarmútilo, keď žiadnu báseň nenašla. Bol som predvolaný do kabinetu. Hanba preveľká. Mladosť-pochabosť. Veril som, že mi moje hriechy, v tomto štádiu života obmedzené len na smilné myšlienky, budú môcť byť odpustené. Aké bolo moje prekvapenie, keď som namiesto pokarhania dostal pochvalu!

„Mladý muž, vy mrháte talentom na niekoho, kto vaše literárne vlohy neocení, hoci chápem, že dievčenský úsmev dokáže zakaliť rozum,“ milo sa na mňa usmiala pani profesorka. „Čo keby ste namiesto vypisovania pochabým dievčatám prispievali do miestnych novín?“

Eliška odvtedy dostávala básne čoraz zriedkavejšie. Moja tvorba sa objavovala najprv v literárnej prílohe raz za dva týždne, neskôr som si trúfol na krátke fejtóny zo života študentského, až sa zo mňa stal plnohodnotný redaktor. Mapoval som kultúrne podujatia, dokumentoval ich čiernobielymi fotografiami, reportážnou formou spisoval dojmy obyvateľov. Na každodenný chlebič mi to však nestačilo. Zamestnal som sa na pošte, triedil som zásielky, po večeroch som roznášal inzertné noviny. Posledným autobusom som sa vyviezol domov, kde ma vítali s čoraz väčšou nevôľou. Otcovi sa nie veľmi pozdávalo, že namiesto statku behám po meste a venujem sa všeličomu možnému, len nie poctivej práci. Poctivej práci, z ktorej by sa mi narobili poctivé mozole. Možno by ma tá poctivá práca neprivedla do záhuby, ako to mesto a jeho lákadlá neraz učinia neskúseným mladíkom.

Eliška sa zo školy aj môjho života vytratila hneď po maturitnej skúške. Rodičia ju poslali študovať do hlavného mesta. Odvtedy som o nej nepočul. Ale spomienky zostávali. A spomienkam stačí málo, aby rozdúchali dávny plameň vášne. Prišla s'á zjavenie, prežiarila môj život a odvtedy som nechcel od Boha nič iné, len ma navždy spojiť s týmto anjelským stvorením. Marcelka. Plavé vlásky sčesané iba do jedného vrkoča, ale aj tak som v nej videl Eliškin obraz. Marcelka sa však nechichotala, ona bola z iného cesta. Samostatná, nezávislá, moderná. Každý týždeň sa u nás ukázala z rôznych dôvodov. Vyrozumel som, že je obchodnou zástupkyňou istej firmy v našom regióne, preto mala auto, mobil, kabelku plnú prospektov, no a v našom regionálnom týždenníku rada dohliadala na inzerciu firemných ponúk. Zostal som verný starým zvykom, ktoré síce nikdy nepriniesli želané ovocie, ale ani nenarobili veľa škody. Tajne som jej nechával za stieračom básne spolu s jednou ružou. Aspoň som si myslel, že nikdy neodhalí pôvodcu týchto drobných útokov na jej súkromie.

Dostal som však ponaučenie od života, že ženy netreba podceňovať. Práve keď som odovzdával svoju reportáž o oslave Dňa matiek s príslušnou fotodokumentáciou, rozľahol sa mi za chrbtom jej nežný hlas: „Pán Rehák, našli by ste si minútku? Rada by som s vami niečo súrne prediskutovala.“

Nebolo mi úplne jasné, čo by obchodná zástupkyňa rada prediskutovala s kultúrnym redaktorom, a už vôbec nie, ako si zistila moje meno bez toho, aby vzbudila pozornosť v našej malej redakcii, ale ako som už spomínal – nepodceňujme ženy. V malej kaviarni mi priznala, že moju hru na tajného čitateľa odhalila a cítila sa byť veľmi polichotená.

„Dnes už žena málokedy natrafí na skutočného romantika,“ lichotila mi tým medovým hláskom, „no keď sa tak stane, bolo by od nej hlúpe premrhať príležitosť.“

„Obávam sa, že nie veľmi rozumiem tomu, o akej príležitosti je reč.“

Chvíľu na mňa upierala tie krásne nezábudkové oči, kým jej zvonivý smiech nenasýtil vzduch kaviarne. „Ak mi slúbite, že si o týždeň pre mňa nájdete viac než len minútku, pochopíte.“

Prísľub v sebe obnášal štipku zvedavosti s riadnou dávkou obáv. Čo ak bude chcieť, aby som jej recitoval básne velikánov spamäti? Je toto ženská predstava romantiky? V klasických románoch z knižnice bola. Celý týždeň som si teda pri triedení pošty vtíkal do hlavy poetické vyznania lásky. Spočiatku sa aj javilo, že o to Marcelka stojí. Odviedla ma do súkromia malého penziónu ďaleko za mestom, s nádherným výhľadom na hory, ako stvoreným na recitáciu lúbostnej poézie. Keď som sa nadýchol s prvým veršom na perách, Marcelka mi ich umlčala svojimi. Moje myšlienky nikdy predtým netrpeli takým chaosom, ani keď som v škole míňal Elišku. Od tej sekundy som nevedel, čo si s Marcelkou počať. Poézia zjavne nebola účelom nášho výletu za mesto.

„Ty si naozaj ešte nikdy...?“

Nikdy, neviem čo, ale nikdy, ak to začína takto. Bol som sotva dvadsaťročný mladík, stojaci zoči-voči o pár rokov staršej emancipovanej žene z mesta, ktorá o živote vedela s určitosťou viac než ja. Minimálne o tejto životnej etape. Cítil som sa nanajvýš zahanbený a ponížený, čo nadôvažok zhoršil fakt, že mi objekt môjho obdivu začal tykať ako malému decku. Marcelka však jemne uchopila moju dlaň, položila si ju na krásne oblú hrud', čím mi na krátku chvíľu spôsobila zástavu srdca, priblížila sa k mojej tvári a tichúčko zašepkala: „Myslím, že je načase dodať tvojim básňam reálne kontúry.“

Úplne som sa poddal jej živelnému uchopeniu mojej poetickej tvorby. Tento novoobjavený aspekt literatúry pozmenil moje vnímanie niektorých významných diel. Začal som slovám dávať nový význam. Naše literárne schôdzky pokračovali na rôznych miestach v okolí. Cibril som svoje umelecké cítenie a postupom času som sa odvážil čoraz častejšie vkladať do nášho

spoločného výtvoru vlastné nápady. Marcelka ich vítala s nadšením hravého mačiatka. Sprvu som nenamietal, aby naše romantické chvíle nenarušili reči neprajníkov, no po niekoľkých mesiacoch skrývania sa som pri srdci cítil istotu, že som našiel ženu svojho života.

„Marcelka, čo keby sme budúci týždeň zašli k nám domov?“ navrhol som jej.

„Ako k vám domov? Vaši ti nechajú prázdny barák?“

„Prečo by mal byť prázdny?“ nebola mi celkom jasná jej otázka.

„Predsa ak tam chceme ísť, nebudú hádam počúvať za dverami.“

„Čo by mali počúvať? Ja im chcem ukázať svoju budúcu nevestu!“

Predstavoval som si rôzne reakcie, no táto nebola v mojom repertoári možných scenárov. Marcelka sa odtiahla, hodnú chvíľu len zamyslene hľadela na mňa, potom iba tak pred seba, až napokon požiadala o odklad tejto významnej životnej udalosti. Uznal som, že som možno išiel na celú vec príliš zhurta. Ubehol ďalší rok a o našej láske stále nik nevedel.

„Pochop, že najprv musím rozbehnúť kariéru, a ty si tiež ešte príliš mladý, nie sme zabezpečení na to, aby sme odrazu žili spolu a mali vlastnú domácnosť,“ argumentovala pri opakovanom pokuse o žiadosť o ruku.

„No dobre, ale prečo so všetkým robíme toľké tajnosti?“

Jej odpoveď ma vždy uzemnila: „Pretože je to nesmierne romantické.“

Vidieť šťastie v jej očiach, keď hovorila o našich spoločných chvíľach ďaleko od zvyšku sveta, pre mňa znamenalo viac než vidieť radosť rodičov nad ďalšou nevestou v rodine. Prestal som sa pýtať, ale nádeje som sa nevzdal. Avšak kto chce mať klobás plnú komoru, musí prasa pekne vyk्रीmiť. Neboj sa ty nič, Marcelka, ja sa o nás postarám. Aby som jej to dokázal v pravej chvíli, začal som odkladať peniaze na svadbu, na domácnosť, na základnú výbavu pre mladý pár – ibaže som nie veľmi tušil, koľko vlastne do toho prasať a treba investovať, aby bola komora na zimu plná. Dal som si záväzok, že kým nebude dosť pre oboch, svadbu ani nespomeniem.

Marcelka každým rokom prekvitala, aj sa mi videlo, že by nedbala predsa len k nám na statok zavítať, ale ja som si dal slovo a to slovo som chcel dodržať. Pred sebou a pred Bohom, aj pred Marcelkou, ktorá o ňom ani nevedela. Rodičov som utešoval, že každú chvíľu príde tá pravá a poteším ich hádam aj vnúčaťom, ale najprv musím na svadbu našetriť, veď ktorá by si takého vzala, čo by sa o rodinu nevedel postarať. Keď Marcelka jazdila v tom svojom autíčku

hore-dolu po regióne a na mňa jej čas neostával, písal som viac článkov, triedil viac pošty, roznášal noviny aj za troch a zavše som na statku pomáhal, aby bolo dostatok imania pre ďalší mladý pár pod rodičovskou strechou.

««« »»»

Desať zím prešlo a jedenástej sa naša láska dožiť nemala. Marcelka chodila čoraz zriedkavejšie. Vždy to odôvodnila prácou. Jedného dňa namiesto nej prišiel mladý fičúr s kufríkom. Dozvedel som sa len toľko, aj to po dlhšom čase, aby moje vyzvedanie nebolo nápadné, že ju povýšili a zostala pracovať v Madenove. Vraj ju cestovanie unavovalo. Moje pocity prechádzali širokou škálou, od hnevu cez zúfalstvo až po odpustenie. Určite ju trápili výčitky svedomia, nevedela, ako mi to má oznámiť, bála sa, že by som sa nevedel vo veľkom meste uplatniť – hľadal a nachádzal som množstvo ospravedlnení jej zbabelého zmiznutia. Moje pochopenie sa iba prehýbalo, keď som si uvedomil, pred akou výzvou stojím ja, zvažujúc odchod do ďalekého sveta. Tiež som doma ani slovom nespomenul blížiacu sa zradu spáchanú na mojich najbližších.

Krátko po tridsiatych narodeninách som svoj úmysel viac nedokázal tajiť. S príchodom jari sa všetko zelenalo, bratova žena očakávala každým dňom príchod ich tretieho potomka, bolo treba aj na statku pomáhať, lebo ona toľko nevládala, no mňa jednoducho prenasledovala spomienka na Marcelku. V predstavách sa mi jej tvár prekrývala s Eliškinou. Ktovie, kam sa tá podela. Rodičom som oznámil, že pôjdem na skusy do sveta, o Marcelke som sa nezmienil, aj tak som bol pripravený otcovi nastaviť aj druhé líce, ak by môj odchod ťažšie niesol. Ako správneho márnokratného syna ma však so zle skrývanými slzami vystrojili, mamka mi k nedeľným oblekom pribalila domáci slivkový lekvár a otec fľašku pálenky, aby som na rodnú hruď v tom svete nezabudol. Pálenku som nikdy predtým nepil, no otec zo skúsenosti nevedno kde získanej podotkol, že svet sa občas zle trávi a môže aj žalúdok pokaziť.

Všetky moje úspory na svadbu teraz mali poslúžiť na fázu predchádzajúcu svadbe – hľadanie nevesty. Až keď som sedel v autobuse na ceste do nášho okresného mesta, uvedomil som si, ako málo som sa o Marcelke dozvedel. Nevedel som, kde ju mám hľadať, kde býva, ako veľké je vlastne Madenovo. Čo jej rodičia? Tiež im o nás nič nepovedala? Tieto chmúrne myšlienky postupne vytesnila nádej, že čoskoro ju znovu zovriem v náruči a presvedčím ju o svojej láske i schopnosti prežiť ďaleko od istoty môjho rodného domu. Prestup na autobus do Madenova sa podobal skoku z mosta do prosta, opúšťal som známy terén a vstupoval za nepriateľskú líniu. Svet sa hodnú chvíľu nelíšil od nášho okresu, iba hôr ubúdalo, dedinky menili ráz, až sa po hodine cesty na obzore zreteľne črtali obrysy kopcov strážiach cieľ mojej cesty. Keď autobus vchádzal do údolia, učaroval mi výhľad na to rozľahlé mesto. Ťahalo sa od jedného kopca po druhý, pokrývalo ich svahy, vyplňalo každú centimeter.